

1. Įvadas

SEB klientų pavedimų vykdymo politika (toliau – Politika) siekiama, kad AB SEB bankas ir jo antrinės įmonės (toliau – SEB) užtikrintų klientų pavedimų vykdymą ar sudarytų sandorius kliento vardu geriausiomis klientui sąlygomis.

Šis dokumentas yra Politikos santrauka; nesutrumpinta Politikos versija skelbiama interneto svetainėje www.seb.lt/privatiems-klientams/taupymas-ir-investavimas/investuotoju-apsauga.

Pavedimų vykdymas geriausiomis klientui sąlygomis – tai SEB taikomų techninių reikalavimų visuma, skirta visais įmanomais būdais siekti geriausio rezultato klientams vykdant jų pateiktus pavedimus ar siunčiant juos vykdyti atlikti kitiems. Tam tikromis aplinkybėmis SEB neprivalo užtikrinti pavedimų vykdymo geriausiomis klientui sąlygomis, pavyzdžiui, kada SEB veikia kaip sandorio šalis ir /arba prisiima sandorio riziką. Neatsižvelgiant į tai, ar SEB privalo ar neprivalo užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis, SEB tikslas yra veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, visada siekiant geriausių rezultatų klientams.

Politikoje yra nurodytos aplinkybės, kuriomis SEB siekia užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis, ir priemonės, kurias SEB taikys vykdydamas pavedimus. Vadovaujantis šia dokumente nurodytais procesais siekiama užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis. Tačiau nors ir bus siekiama to laikytis, tai nebūtinai reiškia, kad kiekvienu atveju pavyks pavedimą įvykdyti geriausia klientui kaina – pavedimas bus vykdomas ta geriausia kaina, kurios galima pagrįstai tikėtis atsižvelgiant į SEB turimą informaciją pavedimo vykdymo metu. Sudarydami sandorius su SEB arba teikdami nurodymą sudaryti sandorį Jūsų vardu, Jūs sutinkate, kad pavedimas būtų vykdomas vadovaujantis Politikoje nustatytomis sąlygomis. Jei turėtumėte klausimų dėl Politikos turinio ar taikymo, prašom kreiptis į savo asmeninį vadybininką SEB banke. Tam tikru konkrečiu atveju SEB nepavykus įgyvendinti bet kurio Politikos reikalavimo, toks neįvykdymas nesuteikia pagrindo nė vienam asmeniui imti veiksmų veikti prieš SEB ar SEB darbuotojus.

2. Taikymas

Finansinės priemonės

Reikalavimas vykdyti sandorius geriausiomis klientui sąlygomis yra taikomas sudarant įvairių rūšių finansinių priemonių sandorius, įskaitant perleidžiamųjų vertybinių popierių, pinigų rinkos priemonių, investicinių fondų vienetų, įvairių rūšių išvestinius finansinių priemonių sandorius ir kt. Išsamus šių finansinių priemonių sąrašas yra pateiktas Politikos 1 priede. Neatidėliotini valiutos keitimo ir biržos prekių ir žaliavų sandoriai, taip pat paskolos ir indėliai nėra laikomi finansinių priemonių sandoriais, todėl jiems nėra taikomi vykdymo geriausiomis klientui sąlygomis reikalavimai.

Paslaugos

Politika taikoma SEB teikiant šias investavimo paslaugas – vykdamas pavedimus klientų vardu, priimant ir perduodant vykdyti kitam finansų tarpininkui, bei teikiant portfelio valdymo paslaugas, kai SEB savo nuožiūra vykdo atitinkamus pavedimus dėl finansinių priemonių.

3. Bendrosios pavedimų vykdymo geriausiomis klientui sąlygomis nuostatos

Vykdamas pavedimus geriausiomis klientui sąlygomis yra atsižvelgiama į daugybę galimų vykdymo veiksnių, kriterijų, galimas sandorių prekybos vietas ir kitas aplinkybes.

Vykdyto veiksniai

Vykdydamas pavedimus SEB atsižvelgia į daugelį veiksnių, tokių kaip:

- kainas rinkose ir prekybos vietose, kuriose SEB vykdo pavedimus;

- išlaidas, įskaitant prekybos vietų pavedimų vykdymo mokesčius ir atsiskaitymo sąnaudas;
- pavedimų vykdymo greitį;
- pavedimų vykdymo ir atsiskaitymo tikimybę, kurią lemia likvidumas rinkoje;
- pavedimo dydį ir pobūdį;
- SEB kylančią pavedimų vykdymo riziką (įvertinus apsidraudimą ir neapdraustą riziką);
- bet kuriuos kitus veiksnius, kurie, SEB nuomone, yra svarbūs.

Kai vykdydamas pavedimus savo sąskaita viduje arba kitose prekybos vietose SEB prisiima tam tikrą riziką, į sandorio kainą gali būti įskaičiuotas kainos skirtumas, kuris, be su klientu sutartų sandorio vykdymo mokesčių, apima ir kitos sandorio šalies riziką, rinkos riziką, apsidraudimo veiksmus, įskaičiuotas prielaidas dėl kredito rizikos ar kapitalo kainos. Ši rizika yra būdinga SEB veiklos modeliui, tad jai nėra taikomos Politikos nuostatos.

Vykdyto kriterijai

Vertindamas vykdymo veiksnių svarbą, SEB (be konkrečių kliento nurodytų vykdymo sąlygų) taip pat atsižvelgia į:

- patį klientą ir kategoriją, kuriai jis priklauso;
- pavedimo tipą, įskaitant jo dydį ir galimą įtaką rinkos kainai;
- finansines priemones, dėl kurių sudaromas sandoris;
- galimas sandorių vietas, į kurias pavedimas gali būti perduotas vykdyti; ir
- kitus, SEB nuomone, svarbius veiksnius.

Prekybos vietas

Pavedimų vykdymo būdai ir prekybos vietas, kuriose SEB paprastai vykdo pavedimus:

- reguliuojamos rinkos ir joms prilyginamos ne EEE šalių prekybos vietas;
- daugiašalės prekybos sistemos (DPS) ir joms prilyginamos ne EEE šalių prekybos sistemos;
- organizuotos prekybos sistemos (OPS) ir joms prilyginamos ne EEE šalių prekybos sistemos;
- sistemingai sandorius savo viduje sudarantys tarpininkai ir jiems prilyginami ne EEE šalių finansų tarpininkai;
- alternatyvios pavedimų vykdymo sistemos ir kitos elektroninės prekybos platformos;
- pavedimai, gauti iš kitų SEB klientų;
- SEB likvidumo šaltiniai (tokiu atveju SEB veikia kaip sandorio šalis);
- kiti finansų tarpininkai ir rinkos formuotojai;
- prekybos vietas, kuriomis naudojasi kiti SEB grupės padaliniai.

Vykdydami klientų pavedimus, SEB darbuotojai vadovaujasi Politika ir parenka prekybos vietas, kurios, jų nuomone, tuo metu užtikrina pačius geriausius rezultatus klientui. Tai galioja ir tais atvejais, kai įvertinęs galimus interesų konfliktus SEB veikia savo sąskaita kaip sistemingai sandorius savo viduje sudarantis tarpininkas arba vadovaujasi kitais tarpininkavimo principais. Klientų pavedimai gali būti vykdomi ir ne reguliuojamoje rinkoje, daugiašalės prekybos sistemoje arba organizuotosios prekybos sistemoje, jei klientas pateikė SEB sutikimą dėl tam tikrų finansinių priemonių pavedimų vykdymo tokiu būdu.

Klientas gali nurodyti jo pavedimą įvykdyti arba pavedimo nevykdyti konkrečiose prekybos vietose. Tačiau SEB galimybės įvykdyti tokį kliento nurodymą priklauso nuo įvairių aplinkybių, kurios atsižvelgiant į kliento pateiktus nurodymus gali riboti SEB teikiamas pavedimo vykdymo paslaugas bei veiksmus siekiant pavedimą įvykdyti geriausiomis klientui sąlygomis.

SEB siekia visomis pagrįstomis pastangomis užtikrinti, kad pasirinktos prekybos vietas nebūtų diskriminuojamos.

Vykdymo įgaliojimai

Išskyrus atvejus, kai yra sutarta kitaip, vykdydamas klientų pavedimus ar sudarydamas sandorius jų vardu, SEB gali veikti kaip

- tarpininkas;
- neprišimanti rizikos sandorio šalis, kai, sudarydamas sandorį su klientu, SEB sudaro tokį pat sandorį prekybos vietoje arba su trečiąja šalimi, įskaitant sandorius su kitu klientu, tokiu būdu užtikrindamas, kad SEB neprišima su sandoriu susijusios rizikos – nepatiria nuostolių ir negauna pelno, išskyrus su klientu sutartą komisinį užmokestį;
- sandorio šalis, sudaranti sandorį savo sąskaita ir taip prisiimdama sandorio riziką.

Dideli sandoriai gali būti skaidomi į mažesnes sudedamąsias dalis, pagal kurias pavedimai gali būti vykdomi vienu iš pirmiau nurodytų būdų.

Jei SEB sudaro sandorius savo sąskaita kaip sandorio šalis ir nėra taikomi pavedimų vykdymo geriausiomis klientui sąlygomis reikalavimai, SEB gali sudaryti sandorius pirmiau arba vienu metu su kliento vardu sudaromais sandoriais, pavyzdžiui, sudaryti sandorius su kitais klientais, valdyti riziką sudarydamas apsidraudimo sandorius arba daryti įtaką rinkos likvidumui veikdamas kaip rinkos formuotojas ir pan. Tokie veiksmai gali daryti įtaką kliento pateiktų pavedimų įvykdymo kainai.

4. Pavedimų įvairių kategorijų klientams vykdymo geriausiomis sąlygomis užtikrinimas

Neprofesionalieji klientai

Neprofesionaliesiems klientams SEB visada siekia užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis, išskyrus atvejus, kada SEB kliento atžvilgiu veikia kaip sandorio šalis.

Prekybos santykių testas

Europos Sąjungos Komisijos parengtas keturių kartų klausimynas gali būti taikomas siekiant įvertinti, ar sandorio sudarymo metu SEB gali būti laikomas sandorio šalimi ir neprofesionaliajam, ir profesionaliajam klientui, taip pat nustatyti, ar SEB veikia siekdamas geriausio rezultato klientui, ar kaip rinkos sandorio šalis. Kaip ir kitos investavimo paslaugas teikiančios bendrovės, SEB pagal šį klausimyną įvertina šiuos keturis kriterijus:

- *sandorį inicijuojančių šalių*. Jei sandorį inicijuoja pats klientas, yra mažiau tikėtina, kad klientas tikisi, jog SEB veiks siekdamas užtikrinti geriausią klientui rezultatą, negu, pavyzdžiui, tuo atveju, kai investavimo rekomendacijų pagrindu klientui yra siūloma sudaryti sandorius dėl finansinių priemonių. SEB įprastai klientams skelbia rinkų tyrimus ir apžvalgas ar investavimo idėjas, kuriomis gali naudotis daug klientų, todėl pagal klausimyną yra laikoma, kad atliktą sandorį inicijuoja pats klientas, nes toks pasiūlymas nėra pritaikytas atsižvelgus į konkrečius tam tikro kliento poreikius;
- *įprastą rinkos praktiką*. Tam tikrose rinkose, tokiose kaip išvestinių finansinių priemonių ir obligacijų prekyba ne biržoje, klientai dažniausiai gali rintis įvairiais alternatyviais informacijos šaltiniais ir vertinti kelių finansų tarpininkų pateikiamus kainos pasiūlymus. Dėl šios priežasties yra mažiau tikėtina, kad šiuo atveju klientas tikės, jog SEB veiks siekdamas apsaugoti kliento interesus ir geriausio įmanomo įvykdymo rezultato klientui;
- *skaidrumą rinkoje*. Daugeliu atvejų klientas, kreipdamasis į SEB, turės tokią pat informaciją apie rinkos sąlygas, kaip ir SEB, arba net klientui gali būti žinoma papildoma informacija, kuri konkrečiu atveju nėra žinoma SEB, nes kiti rinkos dalyviai labiau linkę atkleisti informaciją savo klientams, bet ne kitiems finansų rinkos tarpininkams. Tokiu atveju klientas mažiau tikės, kad SEB veiks siekdamas geriausio įmanomo rezultato klientui;

- *finansų tarpininko klientui pateiktą informaciją ir kliento bei finansų tarpininko susitarimus*. Jei yra susitarta dėl aplinkybių, kurioms susidarius SEB nėra įsipareigojęs užtikrinti geriausio įmanomo rezultato klientui, tuomet yra mažiau tikėtina, kad klientas tikės, jog SEB veiks siekdamas užtikrinti kliento interesus.

Išskyrus atvejus, kai yra susitarta kitaip, atlikdamas sandorį SEB visuomet vadovausis keturiais pirmiau išvardintais principais vertindamas, ar klientas tikisi, kad SEB sieks geriausio įmanomo rezultato klientui.

5. Pavedimų vykdymo geriausiomis klientui sąlygomis įgyvendinimas

Vykdydamas neprofesionaliųjų klientų pavedimus geriausiomis klientui sąlygomis, SEB visuomet atsižvelgia į bendrą kliento mokėtiną sumą, t. y. į kainą, kuria tikimasi įvykdyti pavedimą, ir tiesiogines kliento patiriamas sandorio sąnaudas, įskaitant prekybos vietas, atsiskaitymo, trečiųjų šalių mokesčius ir pan. Kiti vykdymo veiksniai yra vertinami tais atvejais, kai jais remiantis galima pasiekti geriausio pavedimo įvykdymo rezultato klientui atsižvelgiant į bendrą kliento mokėtiną sumą.

Įvairūs vykdymo scenarijai

Tam tikrais atvejais susidariusios aplinkybės lemia, kaip SEB vykdo klientų pavedimus, siekdamas geriausio įmanomo įvykdymo rezultato geriausiomis klientui sąlygomis.

Specialios klientų pavedimų sąlygos

Jei klientas SEB konkrečiai nurodo, kaip turi būti įvykdytas visas pavedimas ar jo dalis, pavedimas turi būti vykdomas vadovaujantis kliento pateiktais nurodymais. Tokiu atveju yra laikoma, kad, atsižvelgiant į konkrečias kliento pateiktas pavedimo sąlygas, pavedimas yra vykdomas geriausiomis sąlygomis klientui. Tokios sąlygos gali būti susijusios su pavedimo įvykdymo laiku arba su pavedimo įvykdymo kaina. Vykdydamas pavedimą, kuriame nenustatytos tam tikros pavedimo vykdymo sąlygos, kliento nenurodytoms pavedimo sąlygoms bus taikomos Politikos nuostatos.

Klientui nurodžius tam tikras pavedimo vykdymo sąlygas gali būti apribojamos SEB galimybės vadovautis visomis Politikos nuostatomis. Toks pavedimo vykdymas gali lemti ne tokius palankius rezultatus klientui, palyginti su atvejais, kai laikomasi visų Politikos nuostatų.

Pavedimai, pateikti vykdyti rinkos kaina ar geriausia kaina, bus visuomet vykdomi geriausiomis klientui sąlygomis, išskyrus atvejus, kai dėl susidariusių aplinkybių toks pavedimo vykdymas nėra įmanomas. Esant tokiai situacijai, SEB imsis visų pagrįstų priemonių apie tai informuoti klientą.

Pavedimų vykdymas

- *Pavedimų vykdymas dalimis*. Jei nėra susitarta kitaip, SEB gali skaidyti bet kurį pavedimą ir jį vykdyti dalimis nuosekliai arba tuo pačiu metu, bet įvairiose prekybos vietose. Jei taikomi pavedimo įvykdymo geriausiomis klientui sąlygomis reikalavimai, šie reikalavimai taip pat taikomi kiekvienos pavedimo dalies ar viso pavedimo vykdymo atveju.
- *Nuoseklus pavedimų vykdymas*. SEB vykdo klientų pavedimus, kurie yra kitais atžvilgiais panašūs, laikydamasis laiko pirmenybės ir tokio nuoseklumo, koku jį buvo gauti, išskyrus atvejus, kai tai nėra įmanoma dėl tam tikrų nurodytų pavedimo sąlygų, situacijos rinkoje ar kitų priežasčių. Jeigu kyla didelių sunkumų dėl pavedimo vykdymo, SEB imsis pagrįstų priemonių (tačiau to negarantuojama) informuoti klientą, kai tik bankui tokia informacija taps žinoma.

- *Pavedimų sujungimas.* Kliento pateiktas pavedimas gali būti vykdomas kartu su kitais klientų SEB pateiktais pavedimais, taip pat su SEB savo sąskaita atliekamais pavedimais, jeigu pagrįstai tikimasi, kad toks klientų pateiktų pavedimų vykdymas neturės neigiamos įtakos klientų interesams.
- *Pavedimų paskirstymas.* Vykdamas sujungtą kliento pavedimą, kaip nurodyta pirmiau, įvykdyto jungtinio sandorio rezultatai teisingai paskirstomi klientui ir kitoms šalims, kurių pavedimai buvo sujungti. Sandorio rezultatas paskirstomas sandoryje dalyvavusioms šalims ta pačia sandorio įvykdymo kaina, išskyrus atvejus, kai to atlikti nėra galimybių dėl kliento nurodytų konkrečių pavedimo vykdymo sąlygų. Jei pavedimai įvykdomi iš dalies, įvykusių sandorių rezultatas bus paskirstytas sandorį sudariusioms šalims sąžiningai ir proporcingai, pirmiausia teikiant pirmenybę klientų pavedimams, o ne SEB savo sąskaita pateiktiems pavedimams, jeigu tokie taip pat buvo sujungti.
- *Pavedimo galiojimo laikas.* Jeigu pateikdamas pavedimą klientas nenurodo pavedimo galiojimo trukmės arba pavedimo pateikimo metu su klientu nėra susitarta kitaip, toks pavedimas galioja iki jo pateikimo dienos pabaigos. Jei pavedimai yra pateikti pasibaigus tam tikros rinkos prekybos laikui ir jeigu su klientu nėra susitarta kitaip, toks pavedimas galioja iki tos rinkos kitos prekybos dienos pabaigos.
- *Neįvykdyti nustatyto limito pavedimai.* Neįvykdytų limituotų pavedimų klientų nuosavybės vertybinių popierių, kuriais prekiaujama EEE šalių reguliuojamose rinkose, informacija turi būti skelbiama viešai, išskyrus atvejus, kai su klientu yra susitarta kitaip. Jei klientas, pateikdamas pavedimą, nurodo SEB vykdyti pavedimą dalimis arba bet kokių kitu būdu susilaikyti nuo pavedimo vykdymo nedelsiant, bus laikoma, kad klientas tuo pačiu nurodo SEB viešai neskelbti rinkoje apie neįvykdytą pavedimo dalį, nebent klientas aiškiai nurodys kitaip.

Kainos užklausa ir vykdymo kaina

Tais atvejais, kai atsižvelgęs į kliento prašymą SEB sutinka klientui pateikti tam tikros finansinės kainą, kuria įsipareigoja nedelsiant įvykdyti pavedimą (skirtingai nuo prašymo pateikti tuo metu rinkoje vyraujančią kainą), nepriklausomai nuo to, ar SEB pateikia tuo pačiu metu pirkimo ir pardavimo kainą, ar tik pirkimo arba tik pardavimo kainą, SEB veikia kaip sandorio šalis ir prisiima visą su sandorio pozicija susijusią riziką. SEB siūloma kaina gali nesutapti su tos finansinės priemonės kaina rinkoje ir klientas pats turi nuspręsti, ar SEB siūloma kaina jam yra priimtina. Tai galioja ir tada, kai SEB, siūlydamas klientui finansinės priemonės kainą, remiasi išorinės prekybos sistemos ar trečiosios šalies pateikiama informacija. Visais šiais atvejais SEB veikia kaip sandorio šalis ir neturi prievolės užtikrinti pavedimo įvykdymą geriausiomis klientui sąlygomis.

Išvestiniai finansinių priemonių sandoriai ne prekybos vietose

Pavedimų vykdymas geriausiomis klientui sąlygomis neprivalo būti užtikrintas, jei klientui išvestinės finansinės priemonės kaina yra nurodoma jo prašymu (RFQ) arba kitais atitinkamais atvejais ar atsižvelgiant į prekybos santykių testą.

6. Prekybos vietos ir tarpininkų pasirinkimas

Vykdydamas klientų pateiktus pavedimus, veikdamas patikėjimo pagrindais ar teikdamas portfelio valdymo paslaugas, SEB visuomet atsižvelgia į tuo metu bankui žinomas konkrečios prekybos vietos ar trečiosios šalies (įskaitant ir SEB grupės įmones) pavedimų vykdymo sąlygas. Atsižvelgdamas į konkrečias kliento pateiktas pavedimo sąlygas ir siekdamas užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis, SEB gali pasirinkti vieną ar keletą prekybos vietų ir / ar trečiųjų šalių vienu metu.

Norėdamas užtikrinti pavedimų vykdymą geriausiomis klientui sąlygomis, SEB savo nuožiūra pasirenka prekybos vietas ir trečiąsias šalis, atsižvelgdamas į konkrečios prekybos vietos ir / ar trečiosios šalies technines galimybes, finansinių priemonių kainas, pavedimų vykdymo greitį, vykdymo vietos taikomus mokesčius, likvidumą, atsiskaitymo sąlygas, taip pat toje prekybos vietoje ar su ta trečiąja šalimi vykdomų sandorių viešai skelbiamą informaciją. Pagrindinių SEB pasirinktų prekybos vietų sąrašas yra skelbiamas interneto svetainėje www.seb.lt/privatiems-klientams/taupymas-ir-investavimas/investuotoju-apsauga#svarbus-dokumentai.

7. Mokesčiai

Prekyba finansinėmis priemonėmis yra susijusi su kliento išlaidomis ir mokesčiais. SEB tinklalapyje išsamiau aprašomos su atskiromis priemonėmis susijusios išlaidos ir mokesčiai.

Apskaiciuojant išlaidas ir mokesčius už prekybą įtraukiamas sandorio mokeskis komisinių ar maržos forma. Be to, klientas gali būti apmokestintas papildomais mokesčiais tam tikrų rinkų atžvilgiu. Jei SEB klientui taip pat teikia emitento aptarnavimo paslaugas, gali būti taikomas papildomas mokeskis. Tiems klientams, kurie gauna konsultavimo paslaugas arba portfelio valdymą, papildomai gali būti taikomas fiksuotas konsultavimo arba valdymo mokeskis.

8. Politikos peržiūra

SEB nuolatos stebi ir periodiškai vertina Politikos nuostatų taikymo efektyvumą. Politika ir jos vykdymą užtikrinančios SEB priemonės vertinamos ir peržiūrimos ne rečiau kaip kartą per metus, o atnaujinta galiojanti Politikos versija skelbiama interneto svetainėje www.seb.lt/privatiems-klientams/taupymas-ir-investavimas/investuotoju-apsauga#svarbus-dokumentai.

9. Politikos nuostatų vertinimas

Jei pageidaujate gauti daugiau informacijos apie Politikoje nustatytų nuostatų taikymą vykdamas konkrečius finansinių priemonių sandorius, prašom kreiptis į bet kurį SEB banko skyrių arba pateikti pranešimą naudodamiesi interneto banku.

10. Daugiau informacijos

Nesutrumpinta Politikos versija su visais priedais ir SEB pasirinktų prekybos vietų sąrašas skelbiami interneto svetainėje www.seb.lt/privatiems-klientams/taupymas-ir-investavimas/investuotoju-apsauga#svarbus-dokumentai.